

TEHNIKE SISTEMATSKOG POSMATRANJA SA INSTRUMENTIMA

- *Protokol posmatranja i beleženja aktivnosti dece*
- *Protokol posmatranja unutar vremenskih uzoraka*
- Protokol posmatranja beleženjem uzoraka događaja
- *Ček liste*
- *Skala procene*

- *Protokol posmatranja i beleženja aktivnosti dece*
- kvantitativna tehnika koja sadrži podatke o :
 - ✓ broju, mestu odvijanja i trajanja aktivnosti većine dece u grupi
 - ✓ vrsti aktivnosti cele grupe ili male grupe
 - ✓ izboru aktivnosti – na čiju inicijativu ?
 - ✓ opis korišćenih sredstava
 - ✓ karakter aktivnosti dece kao i detaljan opis aktivnosti dece

Protokol posmatranja unutar vremenskih uzoraka

- omogućava vaspitaču da unosi podatke o određenom ponašanju unutar kraćih vremenskih uzoraka
- pre posmatranja , vaspitač mora da odredi koje će ponašanje da posmatra i kada
- ne daje opis ponašanja → pruža kvantitativne podatke o određenom ponašanju
- koristan postupak kada neki problem ne razumemo u potpunosti ili za upoznavanje sa ponašanjem novog deteta

➤ Smernice za korišćenje:

- ✓ koristiti samo za ponašanja koja se često javljaju
- ✓ za ponašanje koje se lako posmatra
- ✓ Definisati termine, odnosno tvrdnje kojima se opisuje određeno ponašanje

PRIMER INSTRUMENTA

Ime :

Datum :

Vreme posmatranja :

Cilj :

Intervali posmatranja :

Vreme	Tvrdnja 1	Tvrdnja 2	Tvrdnja 3	Tvrdnja 4
prvih 5 minuta				
drugih 5 minuta				
trećih 5 minuta				

Prednosti	Nedostaci
Daje podatke o učestalosti ponašanja	Kategorije mogu da usmere posmatrača
Pruža dosta informacija u kratkom vremenskom intervalu	Ne daje podatke o uzroku ponašanja
Usmerava na preciznost i tačnost	

Protokol posmatranja beleženjem uzoraka događaja

- omogućava vaspitaču da unosi podatke o uzorcima specifičnog ponašanja
- nije vremenski ograničeno
- ponašanje koje se posmatra mora unapred da se definiše
- zapisuje se vreme i opis uzroka ponašanja
- vaspitač jasno odvaja svoj komentar

Smernice za korišćenje:

- ✓ definišemo ponašanje koje želimo da posmatramo
- ✓ prethodno moramo saznati nešto o tom ponašanju da bismo mogli da ga prepoznamo kada se desi
- ✓ definišemo informacije koje želimo da dobijemo o definisanom ponašanju (koliko traje, šta se javlja pre, šta posle...)

PRIMER INSTRUMENTA

Cilj :

Grupa dece :

Mesto :

Posmatrač :

KADA	ZAŠTO
10,00	
10,05	
12,00	

PREDNOSTI	NEDOSTACI
Bolje razumevanje ponašanja	Nedostaje celina dogadaja
Događaji se beleže onako kako se dešavaju	
Može da proučava bilo koje ponašanje	

Ček liste

- tabela unapred planiranih kategorija koje služe da proverimo da li one postoje u ponašanju ili ne
- različita ponašanja se beleže po određenim kategorijama i po redosledu po kome se pojavljuju tako da grade sliku redosleda ponašanja dece i vaspitača
- unapred se definišu kategorije , bez objašnjavanja i definisanja vremenskih i prostornih uzoraka
- posmatranje mora biti u skladu sa igrom dece, bez prisile dece da učestvuju u aktivnostima koje je predvideo vaspitač

Smernice za korišćenje:

- ✓ odrediti cilj prikupljanja podataka
- ✓ definisati aspekte ponašanja
- ✓ za svaki aspekt napraviti posebnu ček – listu
- ✓ definisati kategorije / tvrdnje
- ✓ ostaviti slobodan prostor za dodatne informacije
- ✓ ostaviti prostor za tumačenje podataka

Imena dece	Tvrdnja 1	Tvrdnja 2	Tvrdnja 3	Napomena
Komentar				

PREDNOSTI	NEDOSTACI
Brzo i jednostavno evidentiranje podataka	Daje samo kvantitativne podatke
Vreme nije unapred fiksirano	Izostaje uzrok
Vaspitač prilagođava kategorije sam u odnosu na to šta želi da prati	Izostaje opis situacije

Skala procene

- najčešće se primenjuje za ispitivanje stavova, mišljenja, veština, ponašanja i interesovanja
- vaspitač označava tvrdnje izborom odgovarajućeg mesta
- 3 vrste skala :
 - ✓ Deskriptivna
 - ✓ Numerička
 - ✓ Grafička

Deskriptivna skala procene

- sastoji se iz niza predloženih tvrdnji – između 3 i 7 stupnjeva za procenu u zavisnosti od cilja posmatranja
- primer instrumenta: igra sa “prljavim materijalima “

Retko

Ponekad

Često

Najčešće

Numerička skala procene

- tvrdnje izražene brojevima, najčešće od 0 do 4 → 0 predstavlja nepostojanje određenog ponašanja a 4 prisutnost
- primer instrumenta: obim pažnje
- ✓ 0) kratko se zadržava u radu na nekom zadatku
- ✓ 1) potrebno mu je ohrabrivanje od strane vaspitača da bi se zadržao u radu na nekom zadatku
- ✓ 2) često je u stanju da se zadrži u radu na nekom zadatku dok ga ne završi
- ✓ 3) ostaje da radi na zadatku veoma dugo i vraća mu se

Grafička skala procene

- uz pomoć horizontalne linije podeljene na delove, gde su početak i kraj ekstremna svojstva **uvek – nikad** pruža vaspitaču mogućnost označavanja onog mesta koje po njegovom uverenju najviše odgovara određenom posmatranom ponašanju
- primer instrumenta : deli igračke sa drugom decom
- dete

nikad

uvek

često

ponekad

retko

Smernice za korišćenje:

- odredimo cilj i svrhu prikupljanja podataka
- svaka maska procene u zaglavlju treba da sadrži podatke o broju dece koju posmatramo, mestu i vremenu posmatranja kao i potpis onoga ko posmatra
- u okviru liste potrebno je predvideti prostor za tumačenje
- tačke na skali treba odrediti što preciznije, karakteristike/tvrdnje/indikatore
- izbegavati izraz “prosečan “ jer to izražava vrednosni sud a ne činjenicu

PREDNOSTI	NEDOSTACI
Prati više karakteristika jednog ponašanja u isto vreme	Zatvoreni tip instrumenta, ispituje samo određene aspekte ponašanja
Instrument može da izradi sam vaspitač	Naglašava i pozitivnu i negativnu stranu ponašanja
Omogućava izražavanje kvalitativnih razlika u ponašanju	Teško je napraviti jasnu razliku između tvrdnji
Lako se boduju i kvantifikuju podaci	Teško eliminiše uticaj ličnih kriterijuma i predrasuda
	Halo- efekat, u proceni ponašanja nekog deteta
	Pogreška blizine ukoliko je previše mala razlika između ponuđenih tvrdnji

- Kategorije u listama mogu se odnositi na :
 - verbalno ponašanje dece (daje odgovor, postavlja pitanja, upada u razgovor, pravi šale)
 - neverbalno ponašanje (okretanje, šetanje, smejanje, plakanje)

VAŽNO :

- ✓ PRECIZNO definisati tvrdnje/ indikatore za pojedina ponašanja
- ✓ Pozitivno definisani
- ✓ Laki za merenje
- ✓ Relevantni u odnosu na ono što mere

Detetov razvoj i instrumenti posmatranja i praćenja

Ciljevi programa
Šta želimo da deca nauče

Planiranje

Šta ću da učinim
da unapredim
razvoj

Posmatranje i
praćenje dece

Na kom razvojnom
stupnju se deca nalaze